

בס"ד. ברכת כ"ק אדמו"ר שליט"א לאנ"ש שיחיו שברכו אותו י"א ניסן ה'תשמ"ז — לאחר תפלת ערבית

תרגום מאידית

ב. ויש לקשר זה (הענין של ניסן בכלל "ניסי נסים", ו"ביום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר") עם חג הפסח — תוכן הכללי ונקודה העיקרית דחודש ניסן:

הקרבן פסח⁶ (ובזמן הזה — האפיקומן⁷ שהוא זכר לפסח) אכלו "בסוף כל הסעודה כדי שיהי נאכל על השובע, דהיינו שהפסח יהא גמר כל השביעה כדי שיהיו נהנין באכילתו... דרך חשיבות וגדולה... כדרך שהמלכים והגדולים אוכלים"⁸.

ז.א. שגם לפני אכילת קרבן פסח יש כבר "שובע", והפסח מוסיף בזה יותר הנאה ותענוג — "מעדני מלך", "כדרך שהמלכים כו' אוכלים".

ג. ויש להוסיף בזה עוד נקודה וחיידוש:

בתחלת סדר פסח מכריזים: "כל דכפין ייתי וייכול כל דצריך ייתי ויפסח", ומסיימים שכל בני נעשים "בני חורין". ולפנ"ז (מתחיל משלשים יום קודם החג⁹) — נותנים לעניי העיר "מעות חטים".

כלומר¹⁰, נוסף לזה שצריך לאכול בעצמו הפסח "על השובע" ("מעדני מלך"), צריך גם לתת ל"כל דצריך",

א. השי"ת* ימלא משאלות לבכם לטובה, של כל אחד ואחת מישראל בכלל, ואלו הנמצאים כאן במיוחד.

ובפרט שישנו כח מיוחד ע"ז מהזמן גרמא:

נמצאים בחודש ניסן, שיש בו שני נו"נין, המורה ומגיש שיניסי ניסים נעשו לר"י¹.

ובחודש ניסן עצמו — "ביום עשתי עשר יום", שאז הוא "נשיא לבני אשר"². שענינו — "הוא יתן מעדני מלך"³, ענין התענוג⁴, ובוה גופא — "מעדני מלך", תענוג של מלך: מלך בכלל רגיל בכל ענינים טובים. ומובן ש"מעדני מלך" פירושו תענוג שהוא (לא רק יותר ממילוי החסרון⁵, אלא) יותר ובהוספה אפילו לגבי הרחבה ושלימות הטוב הרגיל אצל מלך.

(* לפני שהתחיל הברכה — אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א לאנ"ש שברכו אותו: אין אייער ברכה איז זיכער אויך נכלל דער ענין שהזמן גרמא (שטייענדיק בתוך די שלושים יום לפני החג ווען עס הויבן זיך אָן די הכנות צו פסח) — דער וואונטש אויף אַ חג הפסח כשר ושמח.

[= ברכתכם כוללת בודאי הענין שהזמן גרמא (בעמדנו בתוך שלושים יום לפני החג כאשר מתחילים ההכנות לפסח) — האיחולים לחג הפסח כשר ושמח].

(1) ראה ברכות נו, רע"א ובפרש"י. חדא"ג מהרש"א שם. וראה מדרש לקח טוב עה"פ ה'תש"ז הזה לכם (בא יב, ב): ניסן שבו נעשו נסים לישראל.

(2) נשא ז, עב.

(3) יחזי מט, כ.

(4) כמורמו גם בשמו אשר — מלשון אושר ותענוג (ראה אוה"ת יחי עה"פ (שפד, ב ואילך). לקוטי לרי"צ אגרות ע' שכה. ת"ט).

(5) כמו "אתה מחוייב לעשרו" (ראה תוכבות סז, ב) שהוא למעלה מ"די מחסורו" (ראה טו, ח. תוכבות שם).

(6) פסחים ע, ב. טושי"ע ודאדה"ז או"ח ר"ס תעו. וברמב"ם הל' קרבן פסח פ"ח ה"ג: מצוה מן המובחר.

(7) טושי"ע ודאדה"ז שם.

(8) שו"ע אדה"ז שם.

(9) ראה רמ"א או"ח ר"ס תכט. שו"ע אדה"ז שם ס"ה.

(10) ראה גם לקו"ש ח"ג ע' 958 ואילך.

ה. וזוהו גופא – ניתוסף הדגשה יתירה כשנמצאים מיד לאחרי תפלת ערבית, שאז מתחיל (ע"פ תורה ושו"ע)¹⁸ המעט-לעת ד"עשתי עשר יום" בחודש ניסן:

תפלת ערבית היא "רשות"¹⁹. ומבואר בחסידות²⁰, שזוהי המשכה יותר נעלית מההמשכה שנמשכת ע"י "חובה". ובעבודת האדם – לא רק המשכה ד"די מחסורו" (חובה), אלא המשכה ד"לעשרו" (רשות).

ויש לומר שזוהו אחד הטעמים שדוקא יעקב הוא שתיקן תפלת ערבית²¹ – כי "נחלת יעקב" היא "נחלה"²² בלי מצרים²³.

וללוסיף, שגם ביעקב ישנם ב' הקצוות: "יעקב" אותיות יו"ד עקב²⁴. שעקב (החלק הכי תחתון בגוף)²⁵ קאי

וצריך לתת לו לא רק "די מחסורו" ("כל דכפין ייתי ויכול"), אלא גם "ייתי ויפסח" הפסח ש"נאכל על השובע", "כדרך שהמלכים אוכלים", "מעדני מלך" – ועד שעושים ממנו "בן חורין" אמיתי.

והטעם ע"ז בפשטות – כי כאו"א מישראל הוא בן מלך¹¹, ובנו יחידו של מלך¹², מלך מלכי המלכים הקב"ה.

ד. ועפ"ז יש לקשר זאת עם המזמור (קאפיטל) תהלים¹³ שכמה מתחילים לומר¹⁴ בעשתי עשר יום דחודש ניסן בשנה זו:

המזמור מתחיל ב"עני ואביון אני"¹⁵, ואח"כ ממשיך¹⁶ "שמח נפש עבדך".

ויש לומר, שזוהו ב' הקצוות הנ"ל: מתחילים הסדר ב"כל דכפין כו' כל דצריך כו'" – "עני ואביון"; ונותנים להם הפסח שנאכל על השובע, "מעדני מלך" – "שמח נפש עבדך", ענין השמחה שהוא יותר ממילוי החסרון בכלל, ויותר מתענוג בכלל, כי "שמחה פורץ כל הגדרים"¹⁷.

18 ראה לקמן הערה 28.

19 ברכות ד, ב. כו, ב. רמב"ם הל' תפלה פ"א ה"ז. טור או"ח ר"ס רלה. שו"ע אדה"ז או"ח סק"ז ס"ב.

20 לקו"ת סוכות פ, סע"ג. שה"ש כד, ב. ביאורי הזהר לאדהאמ"צ יג, סע"ד ואילך, ולהצ"ע ע' פה ואילך. סה"מ תרס"ח ע' קע ואילך. וראה לקו"ש חכ"ה ס"ע 155 ואילך. וש"נ.

21 ברי"ף לע"י שם דהפלגותא אם תפלות אבות תקנום או כנגד תמידין תקנום פליגי אי תפלת ערבית הוי רשות או חובה, דלמ"ד אבות תקנום הוי חובה ולמ"ד כנגד תמידין תקנום הוי רשות. אבל בחי' הצ"ע לברכות (אות ד. וש"נ) שגם למ"ד יעקב תיקן הוי רשות, וכמפורש בחז"א (קלג, א) "ומאי דאתקין יעקב... יהי רשות" (וראה ביארה"ז שבערה הקודמת). וראה גם פנ"י ברכות שם ד"ה בגמ' אתמר וד"ה ומיהו. עיין יעקב לעין יעקב שם.

22 שבת קיח, סע"א ואילך. 23 ראה סה"מ תרס"ח שם. וראה ביארה"ז לאדהאמ"צ שם (יד, סע"ב ואילך).

24 ע"ח שער (ג) סדר אצילות למהר"ו פ"ב. פרדס שער ערה"כ בערכו. תו"א ר"פ ויצא. ובכ"מ. 25 עד שהוא המלאך המות שבאדם (אדר"ג ספלא. וראה גם נזיר נא, א ובתוס' ופ"י הרא"ש שם. שו"ת צפע"ז דריונסק ח"א סל"ד) – תכלית העניות.

11 כמחז"ל (שבת סז, א. וש"נ. זח"א כז, ב. ועוד) כל ישראל בני מלכים הם. ויתירה מזה – כל ישראל מלכים הם (תקו"ז בהקדמה, א, ב). וראה ברכות ט, ב. שבת נט, ב. ועוד).

12 ראה כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סקל"ג (וש"נ): יעדער איד איז טייער בא דעם אויבערשטן ווי א בן יחיד וואָס איז געבאָרן ביי עלטערן לעת זקנותם, און נאָך טאָייערער. [=כל יהודי יקר אצל הקב"ה כמו בן יחיד שנולד להוריו לעת זקנותם, ועוד יקר יותר].

13 פו.

14 ע"פ המנהג לומר בכל יום הקאפיטל תהלים המתאים לשנות חייו – מכתב כ"ק מו"ח אדמו"ר בקובץ מכתבים שבסו"ס תהלים אהל יוסף יצחק ע' 214. אגרות קודש שלו ח"א ע' לא. ח"י ע' נג. וראה גם מאמרי אדה"ז הקצרים ע' שמא.

15 פסוק א.

16 שם ג.

17 ראה המשך שמח תשמח תרנ"ז (סה"מ תרנ"ז ע' רכג ואילך). ובכ"מ.

ובפרט כשמדובר אודות הרגליו של יהודי, בן מלך, ובפרט בן מלך מלכי המלכים הקב"ה.

ומכיון שכאו"א מחוייב במצות פסח³¹, כולל גם ההכרזה ד"כל דכפין ייתי ויכול כל דצריך ייתי ויפסח" הרי ענין זה (לתת דולר ע"מ ליתנו ל"עני ואביון") שייך לכאו"א, אנשים, נשים, וגם טף.

ואדרבה – תינוקות יש להם שייכות מיוחדת לה"סדר של פסח³² ופסח בכלל – כמבואר בכ"מ³³ שביצי"מ היו בני"בדרגא של "נער", כמו "קטן", ולכן ה"י יצי"מ – מצד האהבה עצמית מהקב"ה (מלך מלכי המלכים הקב"ה) לבני"כפי שהם בבחי' "נער" – "נער ישראל (ולכן) ואוהבהו"³⁴.

בדוגמא לאהבה גדולה ואהבה עצמית שיש ל"נער" כפשוטו, תינוקות בשנים³⁵ – וכידוע שיחה (מאמר) בזה מכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע [שנאמרה בשמחת תורה]²⁶.

31 גם נשים – שאף הן היו באותו הנס – שעל ידם נגאלו (פסחים קח, ריש ע"ב ובתוס' ד"ה היו שם). וגם טף – כדלקמן בפנים.

32 שנקרא "הגדה" על שם "והגדת לבנך" (וראה הגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים פסקא "סדר הגדה"), ועושים כמה שינויים וכו' כדי שלא יישנו התינוקות וכדי שישאלו התינוקות (ראה שו"ע אדה"ז אר"ח ר"ס תעב. סתע"ג ס"ד-טו. סל"ח. ס"מ. ועוד). ולהעיר ששאלת התינוקות ("מה נשתנה") היא לאחרי אמירת "הא לחמא עניא כו' כל דכפין וכו'". 33 ראה סידור שעור חג המצות רצ, ג ואילך. מאמרי אדה"צ ויקרא ח"א (דרושים לפסח) ע' רצג. שכא. שלא. ועוד. וראה סה"מ שבעה ע"ה 36.

34 הושע יא, א.

35 ולהעיר, שגם בזה נראה ב' קצוות הנ"ל: "נער", בדוגמא ל"עני ואביון" (שאינו לו כ"כ גילויים דשכל ומדות כו'); ולאידך – דוקא אליו היא האהבה עצמית, "שמח נפשך עבדך", והמשכת "מעדני מלך".

36 ד"ה כי נער ישראל ואוהבהו תרס"ו (המשך תרס"ו בראשית קה"ת ע' תקנ ואילך). וראה גם סה"מ תרע"ח ע' קנט ואילך. תרפ"ב ע' מג ואילך. וראה לקו"ש חכ"א ע' 20 ואילך.

על דרגת "עני ואביון". ובבחי' עקב ("עני ואביון") נמשך היו"ד, מלמעלה מעלה (כמבואר בדרושי הצ"צ²⁶) – ע"ד "שמח נפש עבדך", פריצת גדר (נחלה בלי מצרים), שנמשך גם אל ה"עני ואביון".

ועד שנשמת יעקב ("ישראל סבא") "כלולה מכל הנשמות שבישראל מעולם ועד עולם", כמבואר באגה"ק של אדמו"ר הזקן²⁷.

ו. ולכן הוא דבר המתאים – שבעמדנו עתה בתוך השלשים יום קודם חג הפסח (ובסמיכות לפסח), כשיש החיוב דנתינת "מעות חטים" לעניים, ובזה גופא – "כיום עשתי עשר יום נשיא לבני אשר", ש"הוא יתן מעדני מלך",

ובשנה שמתחילים לומר המזמור "עני ואביון אני גוי שמח נפש עבדך", וביום זה גופא – מיד בתחלת היום, תיכף לאחרי תפלת ערבית (רשות), כשמתחיל ה"ויהי ערב" שהוא התחלה²⁸ (וממהרה) לה"ויהי בוקר", עד שנעשה "יום אחד"²⁹ (עם כל הפירושים שבדבר) –

ליתן לכ"א דולר, ע"מ לתת אותו ל"עני ואביון" כדי שיוכל להיות אצלו "נאכל על השובע" ככל הפרטים, ועי"ן יהי אצלו גם שמחה "שמח נפש עבדך".

ואפילו אם כבר דאגו מקודם – ובטח שכן הי' בפועל – שיהי אצלו "שובע" ככל הפרטים, הרי ב"שובע" אין שיעור³⁰, ויכול להיות יותר ויותר,

26 ראה ס' הליקוטיס"דא"ח להצ"צ ערך יעקב ס"ד. וש"נ.

27 ס"ו.

28 כי במעשה בראשית היום הולך אחר הלילה (חולין פג, סע"א).

29 בראשית א, ה.

30 להעיר ממרז"ל רווחא לבסומי שכיח (עירובין פב, ב. מגילה ז, ב).

נצח⁴⁴), כנגד יעקב [ב"חיר שבאבות⁴⁵], כמאחז⁴⁶ "לא כאברהם שכתוב בו הר כו' ולא כיצחק שכתוב בו שדה כו', אלא כיעקב שקראו בית".

ומעין זה – יש כבר לבניי ברגעים האחרונים של הגלות, כימי צאתך מארץ מצרים כש"לכל בני ישראל ה' אור כמושבותם" בהיותם עוד בגלות⁴⁷,

באופן של שמחה וטוב לבב, ביחד עם בני חיי ומזוני רויחי, רויחי⁴⁸ הכולל גם ענין התענוג.

ותענוג וכל ענינים אלו – בפשטות ובפשיטות למטה מעשרה טפחים, נשמות בגופים בזמן הגלות.

והולכים מתוך ריקוד להכנות דחג הפסח כשר ושמח⁴⁹,

ול"זמן חירותנו" – הגאולה האמיתית והשלימה – שתהי' עוד לפני פסח, ובמילא יתוסף בחירות באופן דהולך ומוסיף ואור, ועד לחירות דחה"פ,

ומתוך שמחה טוב לבב, וגם בזה – הולך ומוסיף ואור.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א נתן לכל אחד ואחת – אנשים נשים וטף – שטר של דולר ע"מ לתת אותו (או חילופו) לצדקה].

ז. ויה"ר ש"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות³⁷ בגאולה זו (העתידה לבוא), וכמו שהקב"ה הוציא אז את בניי מארץ מצרים (מצד האהבה העצמית), כמו"כ יוציא את בניי מהגלות הזו "ובני ישראל יוצאים ביד רמה"³⁸, ובאופן של זריזות, חפזון³⁹ – "לא עיכבן אפילו כהרף עין"⁴⁰.

ובפרט שבניי עושים עבודתם עכשיו (בימים האחרונים דהגלות)⁴¹ באופן של זריזות וחפזון בכל עניני קדושה (שכוללים גם ענינים של שמחה⁴²), ועד לאופן שלא עיכבן אפילו כהרף עין,

כולל בענין הנ"ל, שמיד בהתחלת ה"יום עשתי עשר יום" (תיכף לאחר תפלת ערבית, שתיקן יעקב) באופן ש"לא עיכבן" – נותנים לכאו"א, אנשים, נשים וטף, דולר בכדי להכניס ולהביא "שובע" ושמחה ל"עני ואביון" (כנ"ל).

שכ"ז ימהר את הזריזות וחפזון דהגאולה העתידה, ובאופן של פריצת גדר הזמן (מכיון שזה בא ע"י העבודה ד"שמח") ו"נחלה בלי מצרים", נחלת יעקב (שתיקן תפלת ערבית רשות),

ביחד עם בנין בית המקדש השלישי, שנקרא "בית"⁴³ (כי הוא יהי' בית

(37) מיכה ז, טו. וראה אוה"ת נ"ך עה"פ.

(38) בשלח יד, ח.

(39) כמו"ש ביצ"מ – מכילתא ופרש"י בא יב, מא.

(40) זריזות ביציאה מן הגלות, אבל הגאולה אח"כ תהי' באופן דכשובה ונחת תושעין (ישעי' ל, טו. וראה אוה"ת בא ע' שה. כח כ"ס ע"ב בתקמא ואילך. המשך וככה תרל"ז בסופו).

(41) שבזה תלוי הגאולה (תניא רפל"ז).

(42) ראה רמב"ם סוף הל' לולב.

(43) ראה הנסמן בהערה 46.

(44) ראה זהר ח"א כח, א. ח"ג רכא, א.

(45) ראה ב"ר פע"ו, א. זח"א קיט, ב. קמו, ב. שער הפסוקים תולדות כו, כה.

(46) פסחים פח, א. וראה חדא"ג מהרש"א ועין יעקב לפסחים שם. – נתבאר בלקו"ש חט"ו ע' 231 ואילך.

(47) בא י, כג.

(48) להעיר ממרו"ל הנ"ל (הערה 30) רווחא לבסומי.

(49) ראה לקוטי לוי"צ – אגרות ע' קצו.